

Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.,
Комісарова Н.О., Комісаров М.Л.

СУДОВА МЕДИЦИНА

Підручник

За загальною редакцією
професора Герасименка О.І.

Затверджено Міністерством освіти і науки України як підручник для медичних та юридичних вищих навчальних закладів за спеціальностями 7.12010001 (лікувальна справа), 7.12010002 (педіатрія), 7.12010003 (медико-санітарна справа), 7.12010005 (стоматологія), 7.060101 (правознавство) та 7.060102 (правоохоронна діяльність) листом МОН України № 1/11 - 18237 від 27 листопада 2013 року

Видання третє,
перероблене та доповнене

Київ - КНТ
2016

Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.,
Комісарова Н.О., Комісаров М.Л.

СУДОВА МЕДИЦИНА

Підручник

За загальною редакцією
професора Герасименка О.І.

Затверджено Міністерством освіти і науки України як підручник для медичних та юридичних вищих навчальних закладів за спеціальностями 7.12010001 (лікувальна справа), 7.12010002 (педіатрія), 7.12010003 (медико-санітарна справа), 7.12010005 (стоматологія), 7.060101 (правознавство) та 7.060102 (правоохоронна діяльність) листом МОН України № 1/11 - 18237 від 27 листопада 2013 року

Видання третє,
перероблене та доповнене

Київ - КНТ
2016

УДК 340.6(075)
ББК 58.1
Г 37

Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О., Комісарова Н.О., Комісаров М.Л. Судова медицина: підручник для ВНЗ // За заг. ред. Герасименка О.І.: Вид.третє, переробл.доповн. – К.: КНТ, 2016. – 630 с.

Автори:

Герасименко О.І. – професор кафедри судової медицини, патоморфології, гістології, цитології та ембріології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, доктор медичних наук, професор.

Антонов А.Г. - доцент кафедри судової медицини, патоморфології, гістології, цитології та ембріології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, кандидат медичних наук, доцент.

Герасименко К.О. – асистент кафедри судової медицини, патоморфології, гістології, цитології та ембріології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, кандидат медичних наук.

Комісарова Н.О. - доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та судових експертиз Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук, доцент.

Комісаров М.Л. - доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та судових експертиз Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук, доцент.

Рецензенти:

Білецька Г.А. – доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного університету «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого», кандидат медичних наук, доцент.

Гуров О.М. - завідувач кафедрою судово-медичної експертизи Харківської медичної академії післядипломної освіти МОЗ України, доктор медичних наук, професор.

Клименко Н.І. - професор кафедри судових експертиз Донецького юридичного інституту МВС України, професор кафедри правосуддя Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка, доктор юридичних наук, професор.

Міхайліченко Б.В. - завідувач кафедрою судової медицини Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор.

Мішалов В.Д. - завідувач кафедрою судової медицини Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Шупика МОЗ України, доктор медичних наук, професор.

ISBN 978-966-373-799-7

© О.І. Герасименко, А.Г. Антонов, К.О. Герасименко, Н.О. Комісарова, М.Л. Комісаров, 2016
© Оформлення та верстка ФОП Серета Н.С., 2016
© Оформлення та верстка КНТ, 2016

УДК 340.6(075)
ББК 58.1
Г 37

Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О., Комісарова Н.О., Комісаров М.Л. Судова медицина: підручник для ВНЗ // За заг. ред. Герасименка О.І.: Вид.третє, переробл.доповн. – К.: КНТ, 2016. – 630 с.

Автори:

Герасименко О.І. – професор кафедри судової медицини, патоморфології, гістології, цитології та ембріології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, доктор медичних наук, професор.

Антонов А.Г. - доцент кафедри судової медицини, патоморфології, гістології, цитології та ембріології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, кандидат медичних наук, доцент.

Герасименко К.О. – асистент кафедри судової медицини, патоморфології, гістології, цитології та ембріології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, кандидат медичних наук.

Комісарова Н.О. - доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та судових експертиз Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук, доцент.

Комісаров М.Л. - доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та судових експертиз Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук, доцент.

Рецензенти:

Білецька Г.А. – доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного університету «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого», кандидат медичних наук, доцент.

Гуров О.М. - завідувач кафедрою судово-медичної експертизи Харківської медичної академії післядипломної освіти МОЗ України, доктор медичних наук, професор.

Клименко Н.І. - професор кафедри судових експертиз Донецького юридичного інституту МВС України, професор кафедри правосуддя Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка, доктор юридичних наук, професор.

Міхайліченко Б.В. - завідувач кафедрою судової медицини Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор.

Мішалов В.Д. - завідувач кафедрою судової медицини Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Шупика МОЗ України, доктор медичних наук, професор.

ISBN 978-966-373-799-7

© О.І. Герасименко, А.Г. Антонов, К.О. Герасименко, Н.О. Комісарова, М.Л. Комісаров, 2016
© Оформлення та верстка ФОП Серета Н.С., 2016
© Оформлення та верстка КНТ, 2016

ЗМІСТ

	Стор.
Умовні позначення та скорочення	10
Переднє слово (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О., Комісарова Н.О., Комісаров М.Л.)	11
Вступ (Герасименко О.І.)	13
Розділ I. Короткий виклад історії судової медицини та судової медичної експертизи (Герасименко О.І.)	13
Розділ II. Судова експертиза (Комісарова Н.О., Комісаров М.Л.)	17
2.1. Загальні поняття	17
2.2. Суб'єкти судово-експертної діяльності	24
2.3. Види судових експертиз	34
2.4. Порядок призначення судової експертизи	39
2.5. Порядок виконання судової експертизи	52
Розділ III. Організаційно-правові засади судової медичної експертизи (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	57
3.1. Загальні засади	57
3.2. Правові засади судової медичної експертизи	60
3.3. Організаційні основи судової медичної експертизи	60
3.4. Участь лікаря спеціаліста галузі судової медицини (або іншого лікаря) в слідчих діях	61
3.5. Участь експерта в судовому засіданні	62
Розділ IV. Судово-медична експертиза ушкоджень, що заподіяні фізичними чинниками (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	63
4.1. Травма та травматизм	63
4.2. Засоби механічного травмування	65
4.3. Біомеханіка травми	68
4.4. Морфологія травми	70
4.5. Черепно-мозкова травма	106
4.6. Патологія внутрішніх органів, що виникає внаслідок травми	118
4.7. Зажиттєвість ушкодження	124
4.8. Давність заподіяння ушкодження	129
4.9. Послідовність заподіяння ушкоджень	131
4.10. Травма тупим твердим предметом	135
4.11. Тривале та позиційне здавлювання тіла	141

ЗМІСТ

	Стор.
Умовні позначення та скорочення	10
Переднє слово (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О., Комісарова Н.О., Комісаров М.Л.)	11
Вступ (Герасименко О.І.)	13
Розділ I. Короткий виклад історії судової медицини та судової медичної експертизи (Герасименко О.І.)	13
Розділ II. Судова експертиза (Комісарова Н.О., Комісаров М.Л.)	17
2.1. Загальні поняття	17
2.2. Суб'єкти судово-експертної діяльності	24
2.3. Види судових експертиз	34
2.4. Порядок призначення судової експертизи	39
2.5. Порядок виконання судової експертизи	52
Розділ III. Організаційно-правові засади судової медичної експертизи (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	57
3.1. Загальні засади	57
3.2. Правові засади судової медичної експертизи	60
3.3. Організаційні основи судової медичної експертизи	60
3.4. Участь лікаря спеціаліста галузі судової медицини (або іншого лікаря) в слідчих діях	61
3.5. Участь експерта в судовому засіданні	62
Розділ IV. Судово-медична експертиза ушкоджень, що заподіяні фізичними чинниками (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	63
4.1. Травма та травматизм	63
4.2. Засоби механічного травмування	65
4.3. Біомеханіка травми	68
4.4. Морфологія травми	70
4.5. Черепно-мозкова травма	106
4.6. Патологія внутрішніх органів, що виникає внаслідок травми	118
4.7. Зажиттєвість ушкодження	124
4.8. Давність заподіяння ушкодження	129
4.9. Послідовність заподіяння ушкоджень	131
4.10. Травма тупим твердим предметом	135
4.11. Тривале та позиційне здавлювання тіла	141

4.12. Ушкодження частинами тіла людини	142
4.13. Ушкодження тваринами	145
4.14. Ушкодження внаслідок падіння людини	145
4.15. Падіння на східцевому марші	150
4.16. Падіння в обмеженому просторі	152
4.17. Травма гострими предметами	152
4.18. Вогнестрільні ушкодження	177
4.19. Ушкодження внаслідок холостого пострілу	212
4.20. Сліди від дії вогнепальної зброї на особі, що стріляла, та на присутніх	212
4.21. Вибухова травма	213
4.22. Ушкодження метальною зброєю	217
4.23. Ушкодження внаслідок дії високої температури ..	217
4.24. Ушкодження внаслідок дії низької температури ..	223
4.25. Електротравма	225
4.26. Баротравма	229
4.27. Загальні поняття про транспортну травму	231
4.28. Автомобільна травма	233
4.29. Мотоциклетна травма	239
4.30. Велосипедна травма	240
4.31. Рейкова травма	240
4.32. Тракторна травма	246
4.33. Авіаційна травма	247
4.34. Парашутна травма	248
4.35. Воднотранспортна травма	248
4.36. Водолазна травма	249
4.37. Гужова травма	249
4.38. Спортивна травма	250
4.39. Виробнича травма	250

Розділ V. Судово-медична експертиза гострого кисневого голодування (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	251
5.1. Механічна асфіксія (загальні питання)	251
5.2. Асфіксія странгуляційна	255
5.3. Сексуальна (автоеротична) асфіксія	265
5.4. Розп'яття	265
5.5. Смерть внаслідок підвищення догори ногами	266
5.6. Смерть від задушливого захоплення чи стиснення сонної артерії	266
5.7. Постстрангуляційна (постасфіксічна) хвороба	266

4.12. Ушкодження частинами тіла людини	142
4.13. Ушкодження тваринами	145
4.14. Ушкодження внаслідок падіння людини	145
4.15. Падіння на східцевому марші	150
4.16. Падіння в обмеженому просторі	152
4.17. Травма гострими предметами	152
4.18. Вогнестрільні ушкодження	177
4.19. Ушкодження внаслідок холостого пострілу	212
4.20. Сліди від дії вогнепальної зброї на особі, що стріляла, та на присутніх	212
4.21. Вибухова травма	213
4.22. Ушкодження метальною зброєю	217
4.23. Ушкодження внаслідок дії високої температури ..	217
4.24. Ушкодження внаслідок дії низької температури ..	223
4.25. Електротравма	225
4.26. Баротравма	229
4.27. Загальні поняття про транспортну травму	231
4.28. Автомобільна травма	233
4.29. Мотоциклетна травма	239
4.30. Велосипедна травма	240
4.31. Рейкова травма	240
4.32. Тракторна травма	246
4.33. Авіаційна травма	247
4.34. Парашутна травма	248
4.35. Воднотранспортна травма	248
4.36. Водолазна травма	249
4.37. Гужова травма	249
4.38. Спортивна травма	250
4.39. Виробнича травма	250

Розділ V. Судово-медична експертиза гострого кисневого голодування (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	251
5.1. Механічна асфіксія (загальні питання)	251
5.2. Асфіксія странгуляційна	255
5.3. Сексуальна (автоеротична) асфіксія	265
5.4. Розп'яття	265
5.5. Смерть внаслідок підвищення догори ногами	266
5.6. Смерть від задушливого захоплення чи стиснення сонної артерії	266
5.7. Постстрангуляційна (постасфіксічна) хвороба	266

5.8. Задущення внаслідок закриття повітроносних шляхів сторонніми предметами	270
5.9. Асфіксія внаслідок стиснення (здавлення) грудей та живота	271
5.10. Утоплення	271
5.11. Асфіксія внаслідок перебування в обмеженому просторі	278
Розділ VI. Судово-медична експертиза ушкоджень, що заподіяні хімічними чинниками (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	279
6.1. Загальні питання судово-медичної токсикології	279
6.2. Гостре отруєння алкоголем та його сурогатами	298
6.3. Хронічне отруєння алкоголем та його сурогатами (алкоголізм)	302
6.4. Отруєння наркотиками та токсикантами	303
6.5. Загальна характеристика окремих отруйних речовин та ознаки отруєння ними	306
6.6. Гострі харчові отруєння та отруєння тваринними та рослинними отрутами	326
Розділ VII. Судово-медична експертиза ушкоджень внаслідок дії радіоактивного опромінення, біологічних та інших чинників (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	330
7.1. Промєневе (радіаційне) ушкодження	330
7.2. Ушкодження біологічними чинниками	332
7.3. Голодування та позбавлення води	332
7.4. Гостре фізичне перенапруження	334
7.5. Реанімаційна патологія	335
7.6. Дія газової зброї	336
7.7. Дія засобів не смертальної дії	337
7.8. Психічна травма	338
Розділ VIII. Судово-медична експертиза трупа (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	338
8.1. Танатологія	338
8.2. Причини та механізм смерті	345
8.3. Рефлекторна смерть	347
8.4. Раптова смерть дорослих осіб	348
8.5. Раптова смерть немовлят	354
8.6. Смерть в умовах неочевидності	357
8.7. Смерть у воді	357

5.8. Задущення внаслідок закриття повітроносних шляхів сторонніми предметами	270
5.9. Асфіксія внаслідок стиснення (здавлення) грудей та живота	271
5.10. Утоплення	271
5.11. Асфіксія внаслідок перебування в обмеженому просторі	278
Розділ VI. Судово-медична експертиза ушкоджень, що заподіяні хімічними чинниками (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	279
6.1. Загальні питання судово-медичної токсикології	279
6.2. Гостре отруєння алкоголем та його сурогатами	298
6.3. Хронічне отруєння алкоголем та його сурогатами (алкоголізм)	302
6.4. Отруєння наркотиками та токсикантами	303
6.5. Загальна характеристика окремих отруйних речовин та ознаки отруєння ними	306
6.6. Гострі харчові отруєння та отруєння тваринними та рослинними отрутами	326
Розділ VII. Судово-медична експертиза ушкоджень внаслідок дії радіоактивного опромінення, біологічних та інших чинників (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	330
7.1. Промєневе (радіаційне) ушкодження	330
7.2. Ушкодження біологічними чинниками	332
7.3. Голодування та позбавлення води	332
7.4. Гостре фізичне перенапруження	334
7.5. Реанімаційна патологія	335
7.6. Дія газової зброї	336
7.7. Дія засобів не смертальної дії	337
7.8. Психічна травма	338
Розділ VIII. Судово-медична експертиза трупа (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	338
8.1. Танатологія	338
8.2. Причини та механізм смерті	345
8.3. Рефлекторна смерть	347
8.4. Раптова смерть дорослих осіб	348
8.5. Раптова смерть немовлят	354
8.6. Смерть в умовах неочевидності	357
8.7. Смерть у воді	357

8.8. Трупні зміни, пошкодження трупа та трансформація трупа	358
8.9. Консервувальні зміни трупа	367
8.10. Визначення давності настання смерті та давності поховання	369
8.11. Можливість самостійності дій смертельно пораних осіб	377
8.12. Огляд місця події та огляд трупа на місці виявлення його	382
8.13. Дослідження трупа	388
8.14. Додаткові методи дослідження під час експертизи трупа	399
8.15. Судово-медична експертиза трупа невідомої особи	401
8.16. Судово-медична експертиза розчленованого трупа	403
8.17. Судово-медична експертиза ексгумованого трупа	403
8.18. Судово-медична експертиза скелетованого трупа	407
8.19. Судово-медична експертиза масових поховань	409
8.20. Судово-медична експертиза у випадку масової загибелі людей	409
8.21. Судово-медична експертиза спаленого трупа	409
8.22. Судово-медична експертиза трупа плода або новонародженого	411
Розділ ІХ. Судово-медична експертиза живих осіб (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	420
9.1. Загальні засади судово-медичної експертизи живих осіб	420
9.2. Визначення ступеня тяжкості тілесного ушкодження	426
9.3. Визначення ступеня втрати загальної працездатності	433
9.4. Судово-медична експертиза у випадках мордування, побоїв та мучення	434
9.5. Судово-медична експертиза самоушкодження	435
9.6. Судово-медична експертиза стану здоров'я та удаваних хвороб	435
9.7. Судово-медична експертиза штучних хвороб	436
9.8. Судово-медична експертиза ушкоджень, що заподіяні під час скоєння сексуальних злочинів	437
9.9. Судово-медична експертиза алкогольного та наркотичного сп'яніння	441
9.10. Судово-медична експертиза слідів колишнього поранення	443

8.8. Трупні зміни, пошкодження трупа та трансформація трупа	358
8.9. Консервувальні зміни трупа	367
8.10. Визначення давності настання смерті та давності поховання	369
8.11. Можливість самостійності дій смертельно пораних осіб	377
8.12. Огляд місця події та огляд трупа на місці виявлення його	382
8.13. Дослідження трупа	388
8.14. Додаткові методи дослідження під час експертизи трупа	399
8.15. Судово-медична експертиза трупа невідомої особи	401
8.16. Судово-медична експертиза розчленованого трупа	403
8.17. Судово-медична експертиза ексгумованого трупа	403
8.18. Судово-медична експертиза скелетованого трупа	407
8.19. Судово-медична експертиза масових поховань	409
8.20. Судово-медична експертиза у випадку масової загибелі людей	409
8.21. Судово-медична експертиза спаленого трупа	409
8.22. Судово-медична експертиза трупа плода або новонародженого	411
Розділ ІХ. Судово-медична експертиза живих осіб (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	420
9.1. Загальні засади судово-медичної експертизи живих осіб	420
9.2. Визначення ступеня тяжкості тілесного ушкодження	426
9.3. Визначення ступеня втрати загальної працездатності	433
9.4. Судово-медична експертиза у випадках мордування, побоїв та мучення	434
9.5. Судово-медична експертиза самоушкодження	435
9.6. Судово-медична експертиза стану здоров'я та удаваних хвороб	435
9.7. Судово-медична експертиза штучних хвороб	436
9.8. Судово-медична експертиза ушкоджень, що заподіяні під час скоєння сексуальних злочинів	437
9.9. Судово-медична експертиза алкогольного та наркотичного сп'яніння	441
9.10. Судово-медична експертиза слідів колишнього поранення	443

9.11. Судово-медична експертиза колишніх родів та колишньої вагітності	444
9.12. Визначення статі особи	446
9.13. Визначення віку особи	448
9.14. Визначення статевої зрілості, здатності до статевих зносин та плідної спроможності	453
9.15. Спірне материнство та батьківство	455
9.16. Визначення наявності факту зараження венеричними хворобами та СНІДом	457
Розділ X. Судово-медична експертиза речових доказів (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	458
10.1. Загальні поняття про речові докази	458
10.2. Загальні поняття про слід та слідоутворення	460
10.3. Сліди біологічного походження як речовий доказ...	462
10.4. Судово-медичне дослідження слідів крові	464
10.4.1. Виявлення слідів крові та встановлення за ними окремих обставин скоєння злочину	465
10.4.2. Визначення наявності крові	468
10.4.3. Визначення видової належності крові	469
10.4.4. Визначення статевої належності крові	469
10.4.5. Диференціювання крові плода і дорослої людини ..	470
10.4.6. Можливості визначення частини тіла, з якої відбулося кровотеча	470
10.4.7. Визначення давності утворення плям крові	471
10.4.8. Визначення за плямами крові кількості рідкої крові, якою вони утворені	471
10.4.9. Визначення вагітності за слідами крові	471
10.4.10. Визначення походження крові від живої людини або від трупа	472
10.4.11. Загальна характеристика слідів крові	472
10.4.12. Елементарні сліди крові	473
10.4.13. Складні сліди крові	474
10.4.14. Характеристика окремих видів слідів крові	476
10.4.15. Встановлення або виключення походження крові від конкретної людини	484
10.4.16. Судово-медичне дослідження рідкої крові	484
10.4.17. Інерційна деформація слідів крові	485
10.5. Сучасні методи судово-медичної експертизи слідів біологічного походження	486
10.6. Медико-криміналістична експертиза	496

9.11. Судово-медична експертиза колишніх родів та колишньої вагітності	444
9.12. Визначення статі особи	446
9.13. Визначення віку особи	448
9.14. Визначення статевої зрілості, здатності до статевих зносин та плідної спроможності	453
9.15. Спірне материнство та батьківство	455
9.16. Визначення наявності факту зараження венеричними хворобами та СНІДом	457
Розділ X. Судово-медична експертиза речових доказів (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	458
10.1. Загальні поняття про речові докази	458
10.2. Загальні поняття про слід та слідоутворення	460
10.3. Сліди біологічного походження як речовий доказ...	462
10.4. Судово-медичне дослідження слідів крові	464
10.4.1. Виявлення слідів крові та встановлення за ними окремих обставин скоєння злочину	465
10.4.2. Визначення наявності крові	468
10.4.3. Визначення видової належності крові	469
10.4.4. Визначення статевої належності крові	469
10.4.5. Диференціювання крові плода і дорослої людини ..	470
10.4.6. Можливості визначення частини тіла, з якої відбулося кровотеча	470
10.4.7. Визначення давності утворення плям крові	471
10.4.8. Визначення за плямами крові кількості рідкої крові, якою вони утворені	471
10.4.9. Визначення вагітності за слідами крові	471
10.4.10. Визначення походження крові від живої людини або від трупа	472
10.4.11. Загальна характеристика слідів крові	472
10.4.12. Елементарні сліди крові	473
10.4.13. Складні сліди крові	474
10.4.14. Характеристика окремих видів слідів крові	476
10.4.15. Встановлення або виключення походження крові від конкретної людини	484
10.4.16. Судово-медичне дослідження рідкої крові	484
10.4.17. Інерційна деформація слідів крові	485
10.5. Сучасні методи судово-медичної експертизи слідів біологічного походження	486
10.6. Медико-криміналістична експертиза	496

10.7. Загальні поняття про ототожнення (ідентифікацію)	498
10.8. Ідентифікація знарядь травми	499
10.9. Ідентифікаційне дослідження за слідами рухових реакцій	501
10.10. Ототожнення особи невідомої людини	503
Розділ XI. Судово-медична експертиза у випадках надзвичайних ситуацій (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	507
Розділ XII. Судово-медична експертиза за матеріалами слідчих та судових справ (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	519
Розділ XIII. Судово-медична експертиза у випадках професійних правопорушень медичних працівників (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	519
Розділ XIV. Оформлення результатів судово-медичної експертизи (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	523
15.1. Причинність (причинно-наслідковий зв'язок), судово-медичний діагноз	523
15.2. Судово-медична документація	524
Розділ XV. Судово-медичні помилки (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	529
Розділ XVI. Основи судової психіатрії (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	532
16.1. Визначення судової психіатрії	532
16.2. Предмет і завдання судової психіатрії	533
16.3. Виконання судово-психіатричної експертизи	534
16.4. Судово-сексологічна експертиза.....	534
16.5. Поняття про психічні розлади	536
16.6. Основні психіатричні симптоми	536
16.7. Основні психіатричні синдроми	553
16.8. Шизофренія	567
16.9. Завдання судово-психіатричної експертизи в кримінальному процесі. Поняття про неосудність	570
16.10. Поняття про примусові заходи медичного характеру	574
16.11. Завдання судово-психіатричної експертизи в цивільному процесі. Поняття про недієздатність	576
16.12. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи	577

10.7. Загальні поняття про ототожнення (ідентифікацію)	498
10.8. Ідентифікація знарядь травми	499
10.9. Ідентифікаційне дослідження за слідами рухових реакцій	501
10.10. Ототожнення особи невідомої людини	503
Розділ XI. Судово-медична експертиза у випадках надзвичайних ситуацій (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	507
Розділ XII. Судово-медична експертиза за матеріалами слідчих та судових справ (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	519
Розділ XIII. Судово-медична експертиза у випадках професійних правопорушень медичних працівників (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	519
Розділ XIV. Оформлення результатів судово-медичної експертизи (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	523
15.1. Причинність (причинно-наслідковий зв'язок), судово-медичний діагноз	523
15.2. Судово-медична документація	524
Розділ XV. Судово-медичні помилки (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	529
Розділ XVI. Основи судової психіатрії (Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О.)	532
16.1. Визначення судової психіатрії	532
16.2. Предмет і завдання судової психіатрії	533
16.3. Виконання судово-психіатричної експертизи	534
16.4. Судово-сексологічна експертиза.....	534
16.5. Поняття про психічні розлади	536
16.6. Основні психіатричні симптоми	536
16.7. Основні психіатричні синдроми	553
16.8. Шизофренія	567
16.9. Завдання судово-психіатричної експертизи в кримінальному процесі. Поняття про неосудність	570
16.10. Поняття про примусові заходи медичного характеру	574
16.11. Завдання судово-психіатричної експертизи в цивільному процесі. Поняття про недієздатність	576
16.12. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи	577

16.13. Судово-психіатрична оцінка певних психіатричних розладів	583
16.14. Акт судово-психіатричної експертизи як джерело судових доказів. Процесуальні вимоги до оформлення акту судово-психіатричної експертизи	586
16.15. Основні розділи експертного висновку, вимоги до їх змісту	592
16.16. Критерії оцінки акту судово-психіатричної експертизи судово-слідчими органами	594
Список літератури	598

16.13. Судово-психіатрична оцінка певних психіатричних розладів	583
16.14. Акт судово-психіатричної експертизи як джерело судових доказів. Процесуальні вимоги до оформлення акту судово-психіатричної експертизи	586
16.15. Основні розділи експертного висновку, вимоги до їх змісту	592
16.16. Критерії оцінки акту судово-психіатричної експертизи судово-слідчими органами	594
Список літератури	598